

Generalitat de Catalunya
Departament d'Afers i Relacions
Institucionals i Exteriors i Transparència
**Secretaria de Transparència
i Govern Obert**

PROCÉS PARTICIPATIU PER A LA REFORMA HORÀRIA DOCUMENT RESUM SESSIÓ

SESSIÓ 1: TERRASSA (27/09/2016)

Índex

1. Presentació del procés	3
1.2. Procés participatiu per a la reforma horària	3
1.2. Programa sessió	3
1.3. Nombre participants/entitats	4
1.3.1 Perfil dels participants	4
1.3.2 Llistat entitats participants	5
2. Aportacions dels participants	6
2.1. TEIXIT PRODUCTIU	6
2.1.1. Compactar els horaris	6
2.1.2. Flexibilitzar la jornada de treball	7
2.1.3. Aconseguir unes organitzacions més productives	7
2.2. EDUCACIÓ	7
2.2.1. Establir una franja horària educativa escolar i extraescolar de 8 a 19h (escola) ...	7
2.2.2. Compactar l'horari escolar (institut)	8
2.2.3. Establir una franja horària de 8 a 19h (universitat)	9
2.3. ADMINISTRACIÓ	9
2.3.1. Generalitzar un horari compacte	9
2.3.2. Potenciar i agilitzar el govern obert	9
2.3.3 Humanitzar els horaris dels actes públics i racionalitzar els calendaris i horaris dels càrrecs electes i directius	9
2.4. COMERÇ I CONSUM	10
2.4.1. Humanitzar els horaris comercials (7 a 19:30h)	10
2.4.2. Fomentar hàbits de compra alineats amb els nous horaris	10
2.4.3. Adaptar-se als hàbits de compra a una societat diversa	10
ANNEX I. Recull fotogràfic	11
ANNEX II. Resultats avaluació sessió	12

1. Presentació del procés

1.2. Procés participatiu per a la reforma horària

La reforma horària és una demanda de part de la societat civil que s'ha articulat a través de la Iniciativa per a la Reforma Horària, entitat sense afany de lucre que es constitueix amb l'objectiu que es modifiquin els horaris d'acord a una ordenació del temps més adaptada als estàndards europeus i a la cronobiologia de les persones.

El procés de reforma s'ha institucionalitzat a través del Consell Assessor per a la reforma horària i els treballs legislatius que s'estan duent a terme al Parlament de Catalunya.

Paral·lelament, la Secretaria de Transparència i Govern Obert, en col·laboració amb la Iniciativa per a la Reforma Horària, ha obert un procés participatiu arreu del territori català per escoltar la ciutadania i recollir idees i propostes per fer efectiu i facilitar el procés de reforma horària.

Objectius del procés

- Informar la ciutadania sobre els diferents aspectes de la reforma horària.
- Debatre sobre els reptes i oportunitats de la reforma horària.
- Recollir idees i aportacions per fer efectiva i facilitar la reforma horària.
- Incorporar la visió dels diferents agents més afectats per la reforma.

Eixos de debat

- Teixit productiu
- Educació
- Cultura i oci
- Administració
- Comerç i consum
- Mobilitat

1.2. Programa sessió

La sessió de debat del dia 27 de setembre s'ha celebrat al Casal de la Gent Gran Can Aurell de Terrassa, de 16.30h a 20.00 hores.

Primer de tot s'ha **informat** sobre el procés i la sessió en una breu introducció on s'ha aclarit de forma genèrica els principals objectius de la reforma horària amb la realització d'un qüestionari en conjunt respecte dels objectius i propostes de la reforma horària. Durant 20 minuts hi ha hagut una discussió en grup sobre la reforma horària, les seves fites, etc. tot aclarint conceptes, creences, etc. Abans d'entrar en la segona part del debat, s'han presentat els objectius dels eixos i s'ha convidat la gent que apuntés a l'apartat ALTRES CONSIDERACIONS un altre objectiu si ho creien convenient.

La tercera part de la sessió ha consistit en dividir els assistents en dos grups per tal de desenvolupar el taller participatiu amb més flexibilitat i que poguessin debatre entre ells. Un cop fets els dos grups s'ha demanat als participants la confirmació en la prioritització dels eixos de la reforma horària (teixit productiu, educació, administració, comerç i consum, oci i cultura i mobilitat). S'ha establert la selecció d'eixos segons el criteri dels participants, que han estat ordenats de l'1 al 6: teixit productiu, educació, administració, comerç i consum, cultura i oci i mobilitat. Per tant i segons la seva selecció, el primer eix de treball ha estat el de teixit productiu, al que se li ha atorgat un temps de discussió d'uns 40 min, sent de 30 min per al segon dels eixos escollits (educació) i de 20 min de dedicació per als altres dos treballats (administració, comerç i consum).

De forma prèvia a cada eix, s'ha presentat el vídeo corresponent de la CCMA, de la col·lecció <http://www.ccma.cat/tv3/alcarta/debat-sobre-la-reforma-horaria/coleccio/1890/>. El facilitador ha fet una breu introducció a l'eix amb la metodologia següent: treballar eix a eix, amb els diferents objectius de cada eix de forma simultània, fins que els dos subgrups hagin estudiat i fet propostes per a tots els objectius. A cada subgrup se li han lliurat els 3 objectius en cartolines DIN A3 de colors, cadascun dels quals es referia a un dels àmbits d'actuació de la reforma horària.

Per tant, en aquesta sessió, de tres hores i mitja, ha permès arribar a debatre i fer aportacions d'un total de quatre eixos de la reforma horària: teixit productiu, educació, administració i comerç i consum. Tot i que no s'ha tractat explícitament tots els eixos, en algun dels debats s'ha dedicat espai a l'eix de la mobilitat. Igualment, en alguns moments s'hi ha dedicat especial menció a l'oci, destacant els actuals horaris del 'prime time' i les conseqüències derivades en la manca d'hores de son de la població.

Un cop acabades les contribucions grupals a cadascun dels eixos tractats, els dinamitzadors de la sessió han exposat els resultats i propostes dels grups,. Tot seguit s'ha agraït l'assistència i el treball portat a terme, tancant la sessió.

1.3. Nombre participants/entitats

En total, els participants al taller han estat 8 persones, distribuïdes en dues taules de 4 persones. A les 19.15 h s'ha donat el cas que alguns assistents han hagut de marxar de la sessió per motius laborals i familiars, quedant finalment una taula de 6 persones (5 dones i 1 home).

1.3.1 Perfil dels participants

La sessió celebrada va comptar amb la participació de 8 persones, de Terrassa, majoritàriament (6), Sabadell (1) i Sant Cugat (1). La gran majoria (75%) eren dones. Tots els participants eren nascuts a Catalunya.

Els participants hi assistien com a ciutadans interessats en el procés. Pertanyien a diferents associacions, com ara col·legis professionals, associacions empresarials, sindicats, entitats del tercer sector, associacions veïnals i associacions de mares i pares.

Quant a la formació, tres dels participants eren doctorats; la resta tenia formació en Batxillerat i FP grau superior.

1.3.2 Llistat entitats participants

Una de les persones assistents ha vingut en representació del sindicat Comissions Obreres.

2. Aportacions dels participants

A continuació es mostren els resultats de la sessió, diferenciant, per a cada objectiu i eix **MESURES FACILITADORES, POSSIBLES BARRERES i ALTRES CONSIDERACIONS**.

2.1. EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU

El debat que s'ha generat al voltant del primer eix de treball ha sigut força actiu i destacat. Els participants hi han participat aportant moltes propostes, tant pel que fa a les oportunitats com a les possibles barreres.

2.1.1. Objectiu 1: Compactar els horaris

Mesures facilitadores	Possibles barreres
Participar en un procés de negociació col·lectiva que incorpori aquesta mesura.	
L'avançament i escurçament de l'hora de l'àpat del migdia. Substituir la pausa de l'esmorzar que es dona en algunes empreses durant el matí (d'entre 20 i 30 minuts) per una pausa per dinar (d'entre 30 i 45 minuts) entre les 12.30 i les 14h, desplaçant així aquests minuts del matí a l'hora del dinar.	<p>Són conscients que a Catalunya no es disposen de les competències normatives per poder realitzar ho.</p> <p>Les empreses han de facilitar espais per poder resoldre la logística del dinar, com per exemple adaptar un office o bé oferir servei de càtering; les empreses petites tenen poc espai per disposar d'un office adaptat.</p>
Els empresaris subvencionin una part del dinar (aquesta mesura podria ser efectiva i, per tant, augmentaria la productivitat de l'empresa).	<p>Pel que fa al càtering, han subratllat que això suposa una despesa econòmica, el que comportaria, en primera instància, una barrera. Un obstacle que també han esmentat és la diversitat dels treballadors respecte del tipus d'alimentació, seria el cas dels celíacs, vegetarians i les dietes diverses, etc.</p>
Els participants al debat han expressat la conveniència de treballar per objectius i de deixar enrere l'actual cultura del presencialisme a la feina. S'ha de fer una bona campanya de conscienciació , informant dels beneficis de la compactació dels horaris, sobretot al sector dels serveis.	<p>Una de les barreres que van destacar respecte d'aquest punt són els hàbits enquistats dels consumidors, com per exemple trucar a la gestoria a les 8 del vespre en comptes de fer-ho a les 5 de la tarda.</p>
Una mesura facilitadora que han aportat els participants és la millora del transport públic , tant a nivell d'horaris com de destinacions (als polígons industrials per exemple).	
Altres consideracions	
<p>S'ha debatut sobre si s'havia d'obligar i/o normativitzar la implementació de la reforma horària. S'ha comentat que no serà obligació, sinó que s'informarà dels beneficis que aquesta comporta, deixant a mans de cadascú la decisió d'aplicar-la.</p>	
<p>Per altra banda, han volgut subratllar la importància d'un coneixement ampli i expert per part dels empresaris de les mesures de compactació horàries.</p>	
<p>Els participants també han tingut en compte que la compactació d'horaris no pot ser generalitzada a tots els sectors, ja que ens trobem amb un 20% de la població que fan torns de 24h, com per exemple els serveis d'emergències (policia, ambulància, bombers, hospitals...), alguns sectors serveis i altres.</p>	

2.1.2. Objectiu 2: Flexibilitzar la jornada de treball

Mesures facilitadores	Possibles barreres
<p>Una mesura facilitadora que han destacat és la possibilitat de fer còmputos mensuals d'horaris, és a dir, "mensualitzar" les jornades laborals.</p>	<p>Els participants han mostrat com a barreres les possibles reticències dels empresaris d'alguns dels sectors a aplicar la flexibilització dels horaris i, a la vegada, una possible pèrdua adquisitiva.</p>
<p>Han subratllat el fet que s'ha de sensibilitzar molt per tal d'aclarir que la flexibilització de la jornada laboral no va en detriment de la productivitat, sinó ben bé al contrari. Segons els participants, hi hauria d'haver més flexibilitat a les hores d'entrada i sortida de la feina.</p>	

2.1.3. Objectiu 3: Aconseguir unes organitzacions més productives

Mesures facilitadores	Possibles barreres
<p>Les mesures facilitadores que els assistents al debat han destacat han girat entorn a la inversió en tecnologia, ja que una de les conseqüències de l'aposta en aquest àmbit és l'apoderament i l'augment de la productivitat.</p>	<p>Les possibles barreres que els participants han debatut en aquest objectiu són el desconeixement real dels avantatges de tenir una organització més productiva. Igualment, han subratllat com un obstacle important el cost d'invertir en tecnologia, formació i preparació de la plantilla.</p>
<p>Per altra banda, els assistents han destacat la importància d'aconseguir que tots els tràmits es facin on-line. Han considerat important una bona gestió del temps; per aconseguir-ho han proposat donar formació sobre el tema a tots els treballadors.</p>	
<p>Igualment, han valorat com a molt important el fet de posar límits d'inici i final a les reunions i saber concretar temps per a cadascun dels punts a tractar-hi.</p>	
<p>La plantilla ha d'estar molt ben preparada (tant en formació com amb una bona contractació).</p>	

2.2. EIX 2: EDUCACIÓ

2.2.1. Objectiu 1: Establir una franja horària educativa escolar i extraescolar de 8 a 19h (escola)

Mesures facilitadores	Possibles barreres
<p>Integrar les activitats extraescolars als centres educatius; és a dir, que en la mida del possible aquestes es realitzin a dins el centre.</p>	<p>Les barreres tenen a veure amb l'aspecte econòmic i d'infraestructures. Així, han subratllat la despesa econòmica que suposaria per a les famílies o l'administració sufragar els menús del menjador de tots els infants, el monitoratge, i el personal dedicat a la restauració escolar.</p> <p>L'obstacle per a aplicar aquesta mesura ha estat estructural: caldria facilitar serveis</p>
<p>La segona mesura, aquesta amb ampli consens per part dels dos grups del taller s'ha centrat en la racionalització del calendari lectiu, sobretot pel que fa l'extensió de les vacances d'estiu a les escoles, que s'han considerat massa</p>	

llargues.	o espais de menjador suficients a tots els centres per atendre tota la demanda, ja que en l'actualitat molts centres compten amb estructures insuficients als menjadors i les cuines (i per extensió, als patis, possiblement).
Una altra de les propostes de cara a facilitar aquesta franja escolar ha estat l'avançament del començament de l'horari escolar a les 8h.	
Pel que fa els horaris dels àpats dels infants, molt destacat en el debat dels dos grups, s'ha remarcat l'establiment de l'hora de dinar entre les 13h i les 14h per les escoles, d'una banda i l'escurçament de la pausa del migdia en 1 hora i 30 minuts, amb un horari establert, per exemple de 9 a 12.30 i de 14 a 16, per una altra banda.	
Reducció de les hores de dinar als centres escolars, és a dir, directament compactar la jornada i que els alumnes tinguin la possibilitat de dinar a dins el centre escolar.	

Altres consideracions

Els participants al taller han volgut puntualitzar dues consideracions que estan relacionades de forma indirecta amb els horaris escolars i els àpats dels alumnes. Un té a veure amb mostrar a les famílies els beneficis del l'establiment del **sopar entre les 19.30 i les 20.30h**. L'altre al que s'han referit apunta el fet que **moltes criatures no esmorzen a casa**.

2.2.2. Objectiu 2: Compactar l'horari escolar (institut)

Mesures facilitadores	Possibles barreres
Donar a conèixer els efectes negatius de la jornada intensiva . Els alumnes de secundària sobretot dels instituts públics acostumen a fer jornades intensives de 8-8:30h a l'entrada i de 15h-15:30h a la sortida, amb la conseqüència directa que, depenent de la distància amb el seu domicili, poden fer l'àpat del dinar més tard de les 15.30h i fins i tot a les 16h, amb les conseqüències que això comporta per a la salut. Aquest tardà horari d'àpat al migdia , a més, provoca que els adolescents acabin sopant tard, vagin a dormir tard, etc.	Les barreres dins aquestes propostes han estat, per ordre, la reticència del professorat i els sindicats a canviar els actuals horaris als instituts; els costos d'incorporar office als centres de secundària i la dificultat de dur a terme un canvi d'hàbits general a la població i en la dinàmica de les televisions (amb l'horari d'establiment de les tarifes de la publicitat en un 'prime time' massa tardà avui en dia).
Sensibilitzar sobre els beneficis d'una compactació d'horaris als instituts (adoptant horaris d'entrada semblant als actuals i sortida mitja hora més tard, o directament posant l'horari de 9 a 16h, però permetent entre mig de la jornada, sobre les 12.30-13h, per exemple, una aturada per a fer l'àpat del migdia, un horari molt més saludable per dinar que el de les 15.30-16h).	
Per a facilitar aquesta acció de dinar dins el centre, els participants han apostat per incorporar un office per poder dinar a	

l'escola.	
A més, els assistents han subratllat com a mesura facilitadora potenciar entre la societat i sobretot en el cas de les famílies amb nens i adolescents l'hàbit de fer l'esmorzar fort i un posterior dinar suau.	
És important que a les cases s'estableixin hàbits familiars més saludables a l'hora d'anar a dormir, amb normes i límits per respectar les hores necessàries de son. Dins d'aquest punt, l'avançament del 'prime time' a la televisió ha estat una de les propostes que permetrien donar impuls a aquest canvi d'hàbits.	

2.2.3. Objectiu 3: Establir una franja horària de 8 a 19h (universitat)

Mesures facilitadores	Possibles barreres
Els participants han apostat per mesures com: que les empreses facilitin la formació (pràctiques) dins de l'horari laboral i avançar els horaris de les classes de les tardes, així com els dels màsters i postgraus.	Quant a les barreres per a dur a terme aquest objectiu a l'àmbit universitari, els i les participants han accentuat el cost de les mesures esmentades.
Una altra de les mesures proposades ha estat la racionalització del calendari lectiu així com els horaris de la universitat i els plans d'estudi.	
Igualment s'ha esmentat la possibilitat de l'atorgament de beques per tal de facilitar la flexibilitat per a la compatibilització de la vida laboral i els estudis.	

2.3. EIX 3: ADMINISTRACIÓ

2.3.1. Objectiu 1: Generalitzar un horari compacte

Mesures facilitadores	Possibles barreres
Els participants han considerat que una mesura facilitadora seria la de compactar els horaris de 9 a 16h .	Subratllen que la normativa i la competència legislativa són possibles barreres en aquesta àrea.

2.3.2. Objectiu 2: Potenciar i agilitzar el govern obert

En aquest apartat no hi ha hagut cap aportació a tenir en compte.

2.3.3. Objectiu 3: Humanitzar els horaris dels actes públics i racionalitzar els calendaris i horaris dels càrrecs electes i directius

En aquest apartat no hi ha hagut cap aportació a tenir en compte.

2.4. EIX 4: COMERÇ I CONSUM

2.4.1. Objectiu 1: Humanitzar els horaris comercials (7 a 19:30h)

Mesures facilitadores	Possibles barreres
<p>Regular els horaris de les gran superfícies, fent que tanquin a les 8 del vespre.</p>	<p>Com a possibles barreres s'ha mencionat l'actual lleï dels horaris comercials, destacant que hi ha una competència deslleial de les grans superfícies cap al comerç de proximitat.</p>
<p>Hi hauria d'haver polítiques i iniciatives que afavorissin el comerç de proximitat i les botigues de barri.</p>	

2.4.2. Objectiu 2: Fomentar hàbits de compra alineats amb els nous horaris

En aquest apartat no hi ha hagut cap aportació a tenir en compte.

2.4.3. Objectiu 3: Adaptar-se als hàbits de compra a una societat diversa

Mesures facilitadores	Possibles barreres
<p>Els participants han destacat els avantatges de les ventes online i les botigues que utilitzen les plataformes virtuals per a vendre els seus productes. Adaptar-se a aquestes noves formes de venda poden ajudar a compactar els horaris i reduir així la necessitat que les botigues estiguin massa hores obertes al públic.</p>	

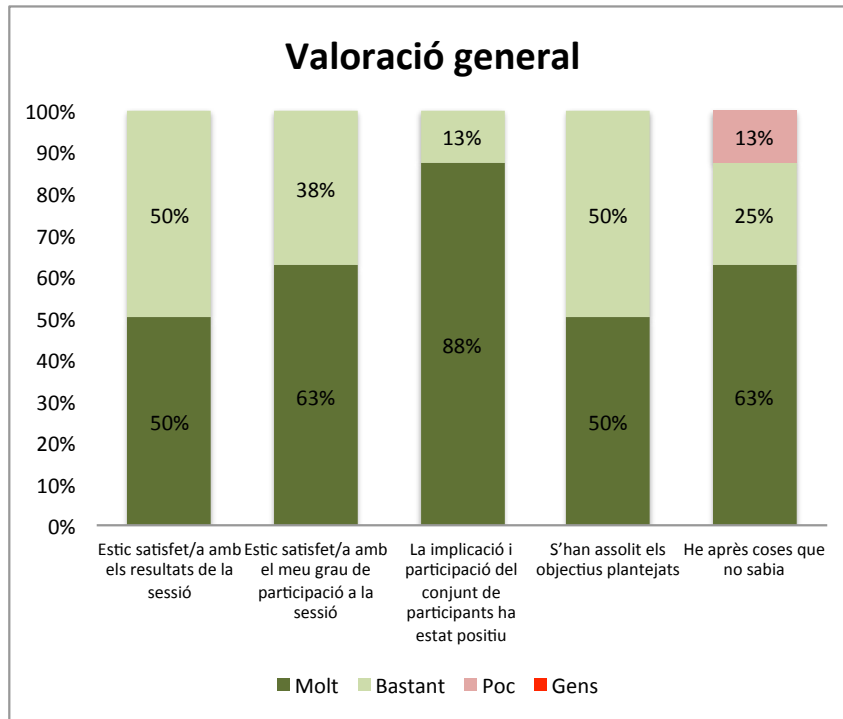
ANNEX I. Recull fotogràfic

ANNEX II. Resultats avaluació sessió

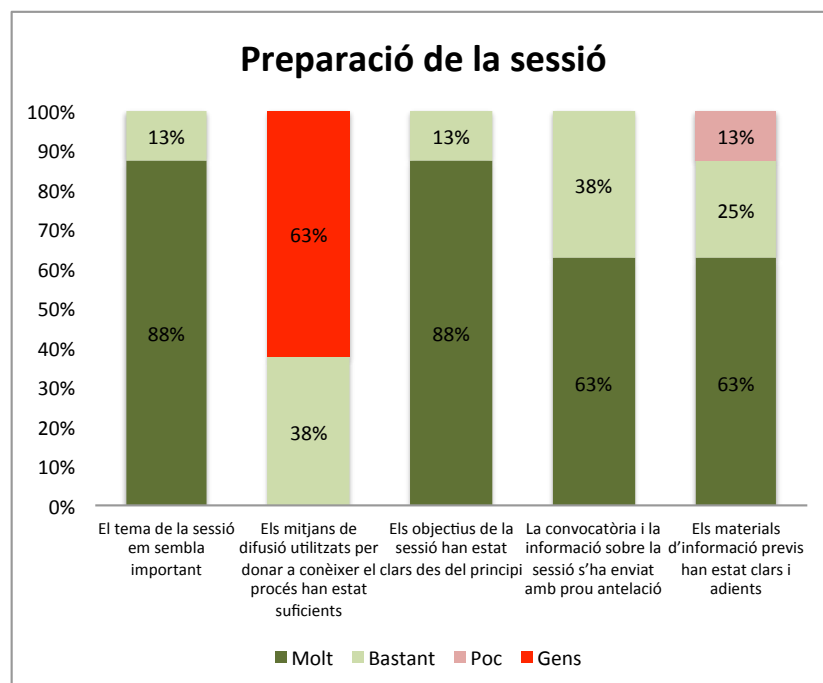
Valoració de la sessió

En termes generals, la sessió ha estat valorada positivament. Tots els ítems corresponents a la satisfacció sobre la sessió, la participació personal i conjunta i els objectius plantejats han estat valorats com “Molt” o “Bastant”. L’ítem “He après coses que no sabia” té un 13% (1 participant) que opina “Gens”.

Preparació de la sessió

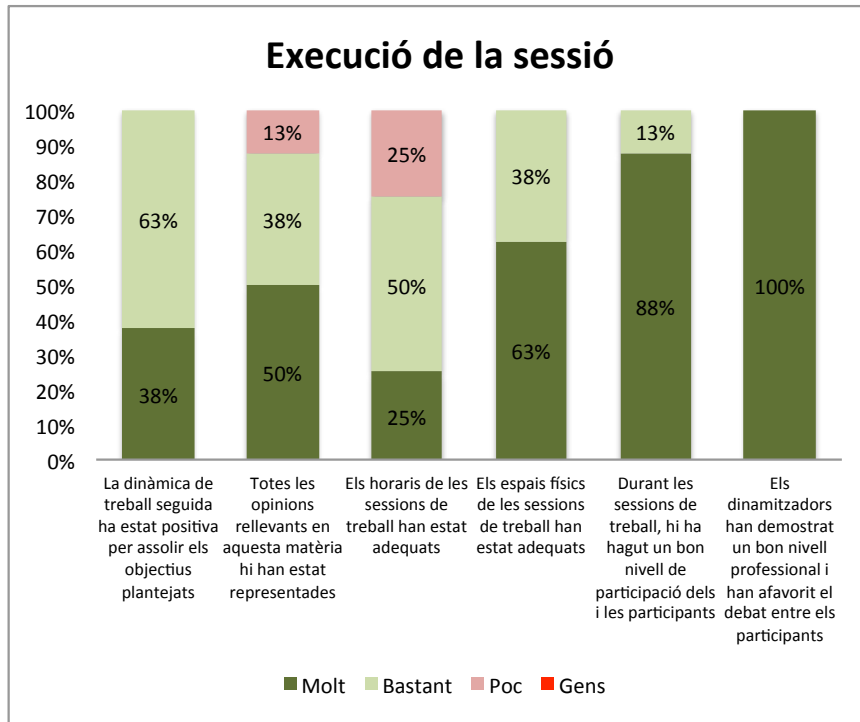
La valoració quant a la preparació prèvia del taller ha estat força positiva excepte per a l’ítem “Els mitjans de difusió utilitzats per donar a conèixer el procés han estat suficients”, on un 63% (5 de 8 participants) el valora com a “Gens”.

Un dels participants ha assenyalat en l'apartat obert que "Falta donar a conèixer el tema".

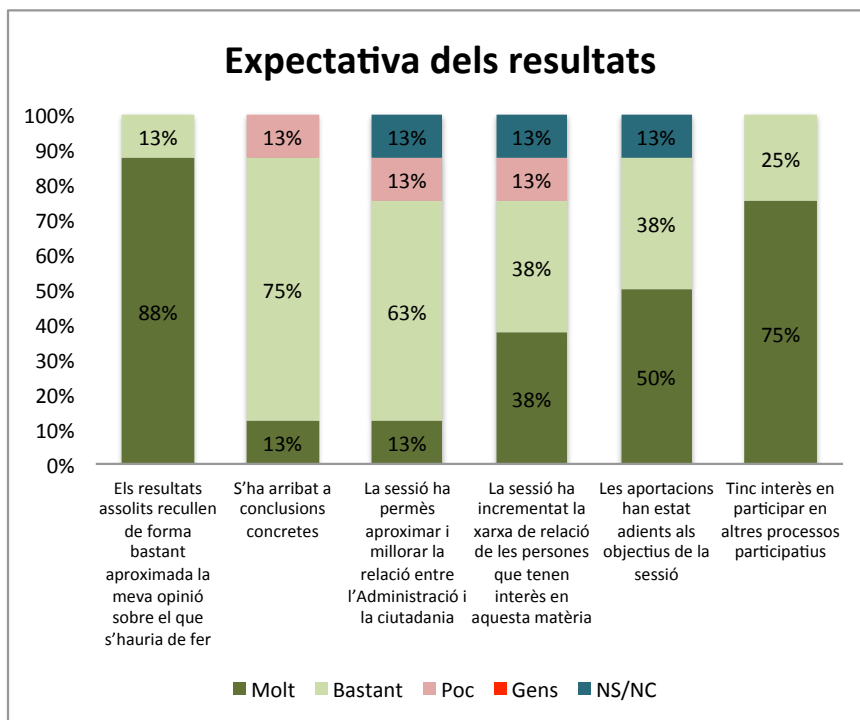
Execució de la sessió

D'aquest apartat, cal destacar que el 100% dels participants valora l'ítem "Els dinamitzadors han demostrat un bon nivell professional i han afavorit el debat entre els participants" com a "Molt". De la resta d'ítems, considerar que, quant els horaris, 2 persones (25%) han valorat que són "Poc" adequats.

Un participant ha indicat, com a possible millora, que "Un dia és poc temps per repassar tants temes".

Expectativa dels resultats

Destaca, per sobre de tots, l'ítem "Els resultats assolits recullen de forma bastant aproximada la meua opinió sobre el que s'hauria de fer, on un 88% (7 participants) l'han valorat com a "Molt".

Convocatòria

La procedència de la convocatòria ha estat diversa, predominant "Ajuntament" (2 persones) i Internet (2 persones).

